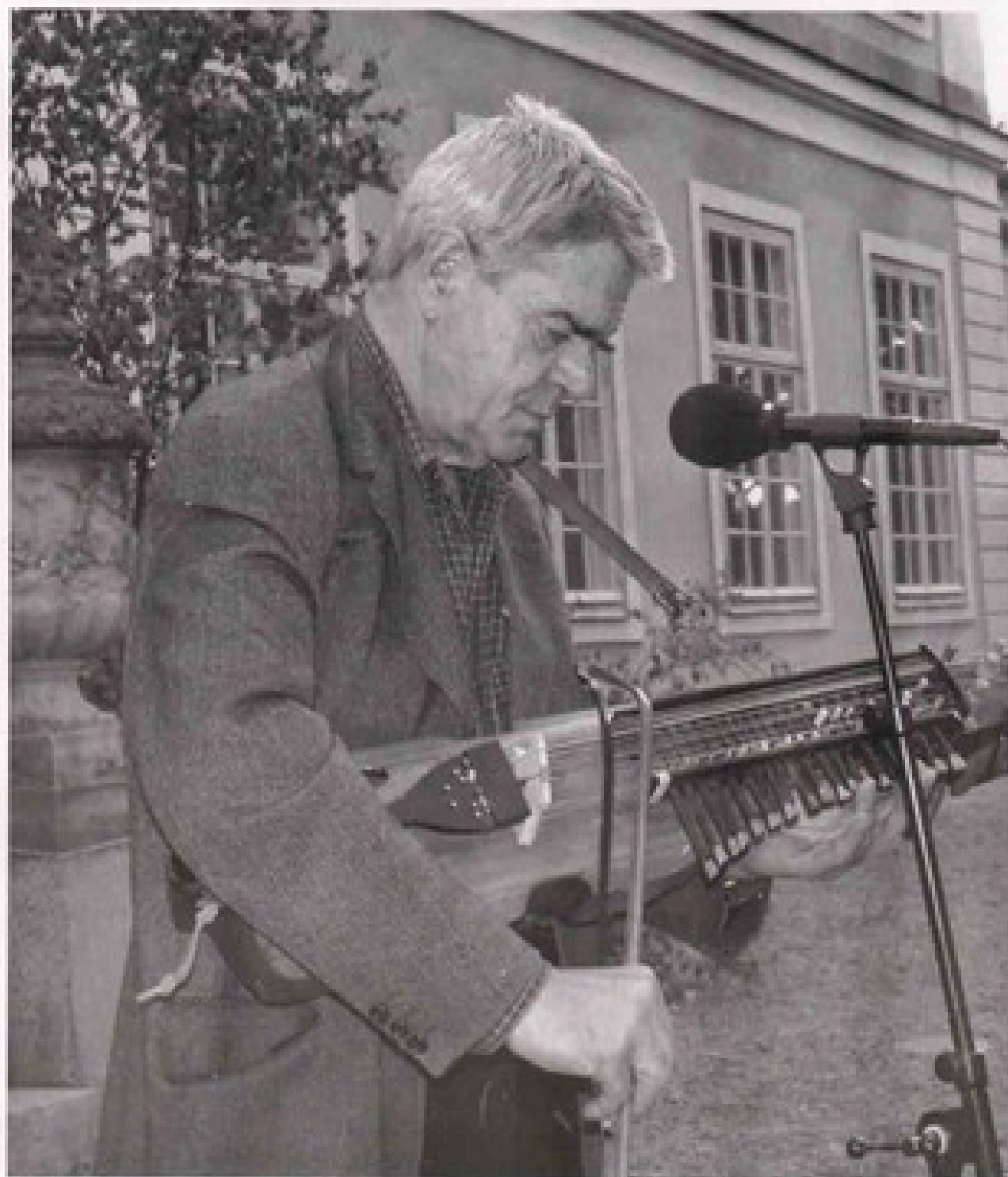

SÖRMLANDSLÅTEN

Medlemstidning för Södermanlands Spelmansförbund Nr 2 2006

Sörmlandsläten

2/2006

Medlemstidning för

Södermanlands

Spelmansförbund

c/o Annelie Sandell

Tegvägen 46, 175 53 Järfälla

plusgiro 12 24 74-0

org.nr :818500-9233

Ansvarig utgivare Torsten Gau

Redaktör Ingemar Skoglund

Tel 08-550 97320

Johansvägen 16

151 39 Södertälje

e-post:

ingemar.skoglund@telia.com

Styrelseledamöter:

Ordförande: Torsten Gau

016-42 00 70

Vice ordf. Christina Frohm

08-85 26 69

Kassör: Annelie Sandell

08-580 34718

Sekreterare: Birgitta Stenberg

08-550 415 53

Ledamöter:

Gunnar Nordlinder

08-89 91 80

Bernt Olsson

0157-206 36

Leif Wallin

016-212 90

Ersättare:

Lars Garén

0158-267 54

Lena Odén

Christer Odén

0152-70367

Försäkringar/medl.register:

Lennart Nordin

0155-26 64 11

Stugfogde:

Erik Andersson

0157-60705

Omslagsbild:

Styrbjörn Bergelt

foto: Esbjörn Hogmark

Innehåll

- Sid. 1. **Ordföranden har ordet**
2. **"av många ansedd som ett original"**
-intervju Styrbjörn Bergelt/Henry Sjöberg
4. **Årsmötet 2006**
Eva Åström Rune- RFoD
5. **Spelmansstämman i Arboga 2006**
6. **Då ja va te Vastorpen mä hustru mi**
Arne Blomberg
7. **En pulkett ja lärt åv kôrpral Prim..**
Arne Blomberg
8. **När Bob Dylan kom till Eskilstuna**
Ingemar Skoglund
9. **Spelmansstämma Malmköping**
Hyttlöts utedansbana
10. **Vingåkers spelmansstämma, Viala**
11. **Fogdöstämman**
12. **Skapelseberättelse**
Aja Thyreen
- Omslag sid 3 Spelmansstämmor i Sörmland**

Manusstopp nr 3-2006

26 augusti

**Boka in Arboga Möte 2006 - spelmansstämman i Arboga den 18 juni och
Julitastämman midsommardagen den 24 juni**

Ordföranden har ordet

Ett nytt spelår har börjat i och med årsmötet den 25 mars.

Samtliga i styrelsen fick fortsatt förtroende och det gläder mej särskilt – det är så skönt att ha goda och kunniga kamrater att luta sig mot.

Vi har en hel del att se fram emot - många bra och trevliga spelmansstämmor där vi får träffas och spela ihop.

Jag vill puffa särskilt för de stämmor som förbundet står för. Arbogastämman söndagen den 18 juni, som vi har tillsammans med förbunden i Närke och Västmanland, hoppas vi blir lika bra som förra året. Arboga kommun ställer upp helhjärtat med marknadsföring och lokaler. I år sker stämman på Stora torget mitt i stan och avslutas med en kyrkokonsert.

Julitastämman på midsommardagen som traditionen bjuder och vi hoppas på ändring av vädret så att det blir sol hela dagen. Vackert väder och mycket folk så vi får ut vår musik till många och att det ekonomiskt blir bra för vår del.

Ungdomsläggret som hålls veckan efter midsommar blir säkert som vanligt en fullträff med bra ledare och många deltagare som skall vägledas i folkmusikens irrgångar.

Vårt samarbete med Finska föreningen i Torshälla fortsätter i år också med en ungdomskurs med lärare från oss och Finska föreningen.

Vad som händer i övrigt ser ni mera om i Sörmlandslåten.

Jag hoppas vi ses i sommar på stämmor och träffar – utan er så blir det ju inget, så spela väl!

Torsten

Midsommarstämman på Julita Skans midsommardagen 24 juni

Välkomna till årets stora spelmansstämma!

Som vanligt blir det stor folkmusikfest med tusenhövdad publik i den vackra parken. Naturligtvis blir det dans kring lövad stång för barn av alla åldrar. Festligt tåg av spelmän och övriga deltagare. Passa på att ströva i parken också och se allt vackert och intressant.

Spelmännen samlas och tågar 13.55 till stora scenen. Högtidligt öppnande och därefter allspel och framträdande av gästande spelmän.

Avslutning som traditionen bjuder med konsert i Skansenkyrkan kl 17.00.

Tag med familjen, släkt och vänner till en härlig midsommardag i natursköna Julita.

"av många ansedd som ett original"

Styrbjörn Bergelt avled den 7 februari. En av våra största folkmusikprofiler gick därmed ur tiden. Rubriken " av många ansedd som ett original" är hämtad ur Sörmlandslåten nr 3 1982 där Henry Sjöberg gjorde en längre intervju med Styrbjörn Bergelt. Vi återger i det följande en del av denna och låter Styrbjörn själv berätta:

"Jag föddes den 28 september 1939 och växte upp i Vasastan i Stockholm. Min farfar var militärmusiker som flyttade från Tyskland till Sverige. Där hamnade han i Ystad hos Skånska Dragonerna. Han gifte sig med en flicka från Skåne och 1898 föddes min far. Min far var läroverksadjunkt och flyttade på grund av arbetet till Stockholm. Fjorton år gammal började jag spela trombone. Min far hjälpte mig så att jag fick lära mig grunderna av en amatörmusiker. Jag spelade mest hemma. Jag lyssnade på skivor. Det blev bara jazz. Jag hade en kompis "Fiskarn" Halvarsson som spelade batteri och vi spelade ofta ihop. 16 år gammal började jag på Stockholms Borgarskolas musiklinje och studerade bsun för Herbert Bremer i tre år. Men när jag var 18 år gick jag över till valthorn. Orsaken var att jag hörde Dennie Brain som var i Stockholm på besök. Jag kommer ihåg att det som tände mig var när han spelade Mozarts hornkonsert. Jag spelade valthorn ett år på Borgarskolan för Gunnar Johansson men på hösten 1959 började jag på Musikhögskolan och fick förmånen att som lärare få kammarmusiker Wilhelm Lanzky-Otto. Han var fantastisk – en guda-benådad musiker som dessutom var skicklig pedagog.

Men egentligen var det från början inte alls meningen att musiken skulle bli mitt yrke. 14 år gammal började jag som fotografelev och 18 år gammal fick jag anställning som flygfotograf. Vid sidan av allt annat har fotografering alltid funnits med som ett livsintresse. Men på fritiden var jag musiker. Jag spelade i Matteuspojkarna. Där spelade jag basun. Nu skall vi se om jag kommer ihåg alla musikuppdrag.

Jag medverkade i Nordiska Ungdomsorkestern i Lund 1958, 1959 och 1961. Jag spelade i

John Fernströms Kammarmusikensemble sommaren 1961. Jag var hornist i Gävle radioorkester våren 1961. Deltog i Kungl. Teaterns operaturné hösten 1961. Förste hornist vid Oscarsteatern hösten 1981 t.o.m. våren 1963. Vikariat i Stockholms filharmoniska orkester samma år. 1964 genomgick jag en ettårig kurs för ledare av musikcirkel och skolorkestrar på Stockholms Borgarskola. Huvudlärare var Sigfried Naumann. Våren 1965 alternerande förste och andre hornspelare i Malmö radioorkester. Det var då jag började spela blockflöjt. Hösten 1965 och våren 1966 vikarierade jag som övningslärare i musik i Stockholms skolor. Vid sidan om detta spelade jag jazz. Var med i Emanons storband och spelade på konserter med bl.a. Lasse Fernlöf och Kurt Lindgren. Men egentligen skulle jag väl berätta om det här med svensk folkmusik och hur det började. Far hade ett häfte med gotlandspolskor. Ur det häftet spelade jag ofta på mitt horn. Jag använde dem som etyder. Bland jazzmusiker fanns ett stort intresse för indisk musik men även musik från balkan var intressant. Men så hörde jag spelpipan på radio. Jag och en kompis som hette Åke Holmqvist (han var målare) skaffade oss varsin spelpipa och började spela. Samtidigt studerade jag musikhistoria för docent Martin Tegen och fil.kand. Gösta Friberg. Den omfattade bl.a. utomeuropeisk musik och svensk folkmusik. Då började jag spela fiol och mandolin. Jag höll på med det vid sidan om pipblåsandet. Men 1968 fick jag tag på en nyckelharpa. Den var av silverharpstyp men inte spelbar. Jag lagade den och började försiktigt att spela. Jag kommer ihåg att jag spelade in en låt på fiol och sedan en på nyckelharpa. Sedan jämförde jag. Det var ett svårt val. Den som hjälpte mig att fatta mitt beslut var Jan Ling. Hans bok "Nyckelharpan" kom ut och sedan blev det bara nyckelharpa. 1970 flyttade jag till Hässelby och då gick jag ner till Vällingby folkdansgille. Där fanns en spelman som hette Erik Sandström och honom spelade jag ihop med några år. Samma år (1970) fick jag av min far Otto Anderssons bok "Stråkarpan". Den fick mig att börja fundera. Det här var kanske något för mig? Till slut bestämde jag mig för att bygga en och sedan började jag spela på den. Först ensam

men sedan tillsammans med Hans Sandin (numera verksam i Norrlåtar). På något sätt har jag alltid haft mycket emot mig., ja inte på spelpipan förstås för där hade jag användning av min andningsteknik men när jag började med nyckelharpa och stråkarharpa fick jag arbeta i motvind. Att gå från blåsinstrument till stränginstrument var ingen lätt väg. Dessutom på silverbasharpa. Jag blev nog av många ansedd som ett original. För att inte tala om hur folk uppfattade en när man började med stråkarharpa. När det gäller nyckelharpspelet har Anders Eklund betytt mycket för min självkänsla. Andra som betytt mycket för min utveckling inom folkmusiken var t.ex. Håkan Andersson som fick mig intresserad av att forska och att ifrågasätta det jag fick veta. Marie Selander som gjorde att jag fick upp ögonen för vokal folkmusik. Hon förde mig in i musikkollektivet "Ett minne för livet". Det förde med sig många stimulerande musik-kontakter genom konserter och turnéer. Några andra grupper som givit mig mycket var Nordingarna och Ormen Långe, två dansgrupper i Stockholm. Hos Nordingarna fick jag för första gången tillfälle att spela polskor till dans. Hos Ormen Långe, som mest sysslade med långdanser, kunde jag utveckla mitt stråkarharpospel genom att praktisera olika tempo och spelsätt. Om jag skulle börja om mitt liv skulle jag nog kanske ändå mer helhjärtat sysslat med musik. Det är nog det mest direkta

uttrycksätt jag vet. Jag har sysslat med så mycket så jag tycker ibland att jag haft svårt för att välja. Tag nu det här med konst. Jag grundlade mitt intresse för konst redan under militärtjänstgöringen. Jag började måla. Hela tiden när jag arbetade på Oscars så målade jag på dagarna. Jag började med abstrakt måleri. 1967 ställde jag ut på St. Paul här i Stockholm. Sedan svängde jag och började måla landskap. Jag ställde ut igen 1971 och den utställningen tyckte jag själv var bra. Sedan blev det nästan bara musik för hela slanten så jag hade ingen utställning förrän 1978. Den tycker jag själv var mycket ojämn. Min senaste utställning var 1982 men nu har jag gått tillbaka till abstrakt måleri. Jag vet inte om jag fått med allt det väsentliga från mitt liv när jag har berättat men till slut vill jag väl ändå säga att folkmusik och jazz varit det som betytt mest för mig. Jag hoppas innerligt att båda formerna skall få ordentliga möjligheter att leva och utvecklas....."

Så långt Henry Sjöbergs intervju med Styrbjörn Bergelt.

Styrbjörn Bergelt blev riksspelman 1983 och fick Zorns guldmedalj 1997 för sin insats för svensk folkmusik.

Ingemar Skoglund

Årets stipendiater

I anslutning till årsmötet tilldelades **Caroline och Madliene Eriksson** från Trosa vårt stipendium. Juryns motivering lästes av **Christina Frohm** som också skötte överlämnandet av stipendium, diplom och blommor. Stipendiaterna, som har drillats under flera år av fiol.mag. **Leif Johansson**, visade upp sin skicklighet på fioler och nyckelharpor något som uppskattades av den imponerade publiken. Vi kommer säkert att få höra mera i framtiden och gratulerar och önskar lycka till.

Årsmötet 2006

Årsmötet hölls den 25 mars i Stadshuset, Malmköping. De ca 50 deltagarna hälsades med stärkande smörgåsar och kaffe före mötesförhandlingarna.

Sören Olsson, hedersordförande, ledde förhandlingarna säkert och elegant genom dagordningen. Valberedningen under befäl av Barbro Tällman hade gjort ett gediget arbete och valet kunde genomföras utan problem. Inga förändringar noterades. Torsten Gau och de övriga i styrelsen fick samtliga förnyat förtroende.

Ett nyval kunde dock noteras – Barbro Tällman avgick ur valberedningen och ersattes av Ulf Lundgren som är sammankallade till kommande år.

Mötet avslutades med att Arne Blomberg spelade upp de uppfräschade filmerna från spelmansstämmor på 30- och 40-talen från bl.a. Malmköping och Julita. Arne hade gjort ett fantastiskt arbete med att identifiera en mängd av deltagarna i de gamla filmerna. Ett mycket uppskattat inslag.

Efter förhandlingarna bjöds till festmåltid och man kunde konstatera att kökspersonalen utan undantag utgjordes av medlemmar i Malmabygdens spelmän som skötte uppgiften föredömligt.

Eva Åström Rune – ny ordförande i RfoD

Riksföreningen för Folkmusik och Dans – RfoD – hade årsmöte den 23 april. Samma helg firades också 25-årsjubileum och att det gått 5 år sedan invigningen av nationalscenen Stallet i Stockholm. Tveklöst är RfoD den organisation som på riksplanel kraftigast har agerat för att hävda den folkliga dansens och musikens plats i det svenska kulturlivet, något som i hög grad också gynnar oss.

Till ny ordförande valdes Eva Åström Rune, Göteborg, utexaminerad från Kgl Musikhögskolan 1995, sångerska – artist och pedagog. Hon har tidigare även varit verksam som arrangör. Idag undervisar Eva bland annat på Ingesund Musikhögskola. Hon har ett stort internationellt engagemang och har bl.a. en lång följd av år samverkat med musiker i Sydafrika.

I ett uttalande efter valet säger hon :

” – Jag tycker verkligen att vår genre förtjänar ett större utrymme i det fria kulturlivet och därmed större resurser till utveckling och yrkesutövande. Detta med tanke på vårt växande antal utövare och publik liksom den växande kvalitet vår konst har.

Som ledare vill jag uppmärksamma och sätta ny fart på RfoD som nätverk, koppla samman människor som skulle ha utbyte av att mötas.

Vi har kanske mest ägnat oss åt artister och arrangörer. Jag vill gärna sätta mera fokus på publiken. Vi är alla intresserade av att göra ett bra publikarbete. Oavsett om vi är arrangör eller artist önskar vi att få publik till våra konserter och evenemang. Vi kan bli bättre på att vårda vår trogna publik och nå ut till nya, som barn och ungdomar.

Vi kan bli bättre på kommunikationen med publiken före, under och efter evenemanget. marknadsföring är ett av mina starka intressen. Det handlar om kommunikation. Låt oss fundera över våra tabun, vårt motstånd mot att sälja kultur, och i synnerhet folklig kultur. Vi kan vända på dem och göra det roligt att genomföra våra drömmar.

Vi vill nå ut med vår konst, bryta fördomar om den och visa vad vi gör och var vi finns. Fler skall svettas på våra heta dansgolv. Fler ska beröras i djupet av sina hjärtan av vår sång, musik och dans.”

Vi gratulerar RfoD till 25 arbetsamma men framgångsrika år och önskar Eva Åström Rune lycka till i det nya uppdraget som ordförande.

Ingemar Skoglund

Arboga Möte

Spelmansstämma i Arboga

Söndag 18 juni

**Spelmän från Närke, Västmanland och Södermanland inbjuder till
spelmansmöte**

- 12.00 Samling vid Engelbrektstatyn vid torget
- 12.45 Högtidligt tågande med klingande spel
- 13.00 Stämman startar med allspel följt av sedvanligt scenspel
- 16.00 Stämman avslutas
- 17.00 Kyrkokonsert i Heliga Trefaldighets Kyrka med spelmän från varje landskap samt kyrkokören. Avslutning med gemensamt allspel av Västermo brudmarsch

Buskspel på gårdar, gator och torg hela dagen

Välkomna till ett härligt möte i folkmusikens tecken!

Arrangerar gör Örebro läns folkmusikförbund, Västmanlands spelmansförbund,
Södermanlands spelmansförbund och Arboga kommun

Upplysningar: Arboga turistbyrå 0598-871 51, Torsten Gau 016-42 00 70

DÅ JA VA TE VASTORPEN MÄ HUSTRA MI

BERÄTTELSE PÅ SÖRMLANDSMÅL AV NERGÅRDS-LASSE
(SIBBE MALMBERG)

Nergårds-Lasse, Sibbe Malmberg, i berättartagen på Skansen.

Ja si då va så att hustru mi ha vurti så besatter utå all möjlig rackärtyg å elakheter.

En ti ätter sôm kötthasen fastnä i gape på'na så råka ho ut för någe än värre.

Då va en kväll sôm ho satt där å blurå å gäspå, ja, ja ha trutå te'na flere gånger för ho gäspår så förbaskät ovuli, män fast ja sagt åtta att ho gapår sôm e märr, så ha ho ändå inte vari go för te lättå bli.

Ja så en kväll när ho satt där å blurå å gäspå – så for käfta i baklås på'na. Ja vi vart bus rålöså förstås, män Jonas Pärsså, sôm va hos öss då, han sa, att öm vi ok te Vingåkersgubben mä sammå så skulle han följå mä å viså vägen.

Si Vastörpen å likre än Böttskogen sa han, å si då sa han för han ville dit å bli botåd för aromatisk värk sôm han lü å länge.

Män si ja ville vi skulle väntå tess då vart dager, män si då börjå Kari-Fiå på te skrikå å görmå så då va inga vån mät, för si ho kunne inte säjja ett endå ol utan föste ut mäj för ja skulle göra vangen å märra i årning.

Ja å sän så ok vi, män ja mätte binnå en näsduk öm mun på hustru mi så inte harkranka kunne flygå in.

Män si ja va glar för mäj sjölver att ho kunne åtminstone inte varå ovetugter. När vi sän kom te banbroå så släppte ja sta märra så mycke ho kunne skalå, för ja tänkte att käfta då skulle gå ile utå ristningå, mä si då geck inte, ha då gått så ha inte Jonås Pärsså kummi te Vastörpen dän gången.

Så när vi köm fram te Vastörp tidit på möron så feck vi läggå öss på skueln tess då vart dager, å när vi då feck talå ve döktoirn så

vart vi insläpptå i e' stugå sôm såg ut som e' an' bonnstugå, å han såg ut sôm arå mänsker han mä, fast han spände ögo i öss så nogå.

Ja å så klev han fram te hustru mi å sa "stå inte å gapå på mäj", å dämå så ga han henne en sinkadus så käften geck i le mä sammå – så inte va då fali mä då.

Ja å sän så fråkte han Jonas Pärsså å mäj va vi hadde för ärne, å Jonås han sa sôm sanninga va att han hadde aromatisk värk i skanko. Då glinå Vastörpen å sa att "då kunne en fälle få åderkolång öm en latte däj åder", män då förstogg ja inte va han menå mä.

Å då ja sän frågte hur stor mi skull va, så svarte han att han inte va allvetåne, å då va fälle för han inte va då sôm han inte tog mer än 36 skilling.

Ja hustru mi ho feck säj lite kvaksalvå, vaxin eller laxon va då hette för te smörjå på bå utaför å invändigt.

Ja ha å så feck ho ett bänn te binnå öm kåka. Ja didår sakra han årnerå va allt bra di, särskilt bänn - bråkbänn tror ja då kallås, för när nu hustru mi börjar på å jåspå å bråkå så å ho allt bringår te gapå skaplåt lickå.

(Ur Sörmlandsbygden 1933)

Polkett efter korpral Prim/Nergårds-Lasse

Uppt. AB

En pulkett ja lärt av kôrpral Prim...

Som avslutning på monologen *När ja va på Flo-ga-marken* spelar bondkomikern Nergårds-Lasse en polkett på durspel. Det hela kan avlyssnas på en av tjugotalet skivsidor som Nergårds-Lasse talade in.

Nergårds-Lasse hette egentligen Sibbe Malmberg, född i Växjö 1855, men uppväxt på flera orter i Sörmland. Hans far Jonas Malmberg var en skicklig byggmästare och har bl.a. byggt Mellösa kyrktorn. Sibbe skulle väl följa i faderns fotspår, men 28 år gammal började han på Tekniska skolan i Stockholm för att bli konstnär och 1885 blev han antagen på konstakademin där han lyckades väl. 1889 satsade han på fotografyrket och arbetade hos hovfotograf Jaeger. Egen ateljé öppnade han 1900 och där utbildade han många av arbetarrörelsens pionjärer. Men det är främst som bondkomiker Sibbe är känd av eftervärlden.

Han debuterade 1894 på Skansen och uppträdde efter en tid varje söndag på Jöddestenen vid Bollnästorget med sina sörmlandshistorier, ibland också med en visa eller en "trudelutt" på handklavret.

Han hade ljust skägg och en yvig mustasch och var klädd som torpargubbarna i hans barndom; vadmalsrock och hemvävda linnebyxor ("lenböx-er"), rutig eller randig väst och en lång färgrik yllehalsduk som stack ut nedanför västen samt mössa, som troget satt på huvudet både inne och ute. Vid hälsning fick den av sin ägare ett nyp i skärmen. Han hade ofta med sig ett blått paraply och ett storrutigt knyte som innehöll ett handklaver. Namnet Nergårds-Lasse hade han tagit från hembygden, antagligen bodde familjen i Nergården i Mellösa under kyrkbygget. Uno Myggan Eriksson skriver att han hade svårt att komma igång, men när han kände publikstödet löpte historierna bättre. När publiken ville höra mer halade han fram sin klocka, skakade på den och sa:

–Ho går bara när ja går själver.

Men åter till "pulketten" som Nergårds-Lasse lärt av "kôrpral Prim ve Öppunda kômpani". Den där Prim, är han påhittad eller...

Evert Wahlbergs knektarkiv ger svar:

PRIM (tidigare Ohlsson), Lars Erik, Floda socken.

Längd 176 cm, född 1825.

Oppunda kompani, V. Granhed rote.

Antagen 21 dec 1844, avsked för

sjuklighet 16 juni 1876, underhåll genast.

32 tjänsteår, tjänt väl, ingen grad angiven.

Knekttorpet Skenäs

Foto Södermanlands Regementes knektregister

Han bodde på soldattorpet Skenäs, strax norr om Fjällskäfte och här löper trädarna samman, ty familjen Malmberg hade ursprungligen flyttat till Sörmland för att fadern 1857 fått i uppdrag av brukspatron Lars Gustaf Celsing att restaurera flera av dennes byggnader och gods – bl.a. Fjällskäfte! Sibbe kan alltså redan som barn ha mött knekten.

Sibbe Malmberg levde i 100 år – han dog 1955 – och även efter fyllda 90 år framträdde han enstaka gånger på Skansen och han var 99 år när han för sista gången mötte publiken.

Han är inte bara dokumenterad på ett antal stenkakor, intalade mellan 1914 och 1937, man kan även höra hans sörmländska dialekt och hans dragspel på fonografinspelningar från 1907.

Gå in på www.ljudochbildarkivet.se, sök på Nergårds-Lasse, och hör sen!

Källor:

Uppgifter från Gunvor Svartz-Malmberg, Stockholm.

Mellösa hembygdsförenings årsskrift 2001.

Uno Myggan Eriksson, På nöjets estrader.

Sörmlandsbygden 1933.

Södermanlands Regementes knektregister.

När Bob Dylan kom till Eskilstuna

Den stora bokrean i februari ser nog många fram emot även om den inte är lika intressant numera som den var för några årtionden sedan. Då trycktes rekatatalogen upp i stora upplagor och distribuerades över landet. Där kunde man göra de stora fynden - eller om man ville snobba bara läsa de citat som fanns under varje titel. Förlagen minskade sina lager av böcker till låga priser och där fanns ofta massor av värdefull litteratur. Numera kan man också göra fynd men det är oftast nytryck för rean.

I år var jag lite seg och väntade någon vecka innan jag besökte bokhandeln, men fick å andra sidan ytterligare rabatt på 50%. Jag fastnade för två böcker, båda om giganter med stadig förankring i amerikansk folklöre som lämnat outplånliga spår i populärmusikhistorien: Johnny Cash och Bob Dylan.

Bob Dylan – som fick Polarpriset för något år sedan – har skrivit del 1 av sina memoarer medan boken om Johnny Cash utgörs av artiklar som publicerats i tidskriften Rolling Stones.

En av mina tidigaste idoler var Hank Williams som tragiskt gick ur tiden nyårs-afton 1952, endast 29 år gammal. Vid den tiden kunde man höra AFN som sände program från Tyskland för de amerikanska trupper som tjänstgjorde där och på morgonen klockan 06.00 sände man femton minuter med Hank Williams varje dag. Jag låg vid Svea Livgarde då och vi var några som satt som klistrade vid radion för att höra "Cold, cold heart", "Ramblin' man" och alla andra av Hanks låtar. Johnny Cash anses av många vara den störste efter Hank Williams men finns säkert andra som tycker annorlunda. Att han är förebild för många av de största rock artisterna är dock ingen tvekan om. Bob Dylans memoarer är en fantastisk bok som rekommenderas varmt! Den fick också lysande recensioner när den publiceras i USA. "Man blir alldeles mållös..." skrev The New York Times, "..

som att återfinna Shakespeares förlorade dagböcker" enligt The Daily Telegraph." Och jag lovar att det är intressant läsning inte minst för oss som varit med om den sista halvan av 1900-talet. Man känner ett sting av avund när han talar om det han kallar den amerikanska folkmusikens mötesplats - Izzy Youngs Folklore Center på MacDougal Street. Där sålde och rapporterade man allt som rörde folkmusik. Och tänk – det är samma Folklore Center och samme Izzy Young som idag är den svenska folkmusikens främste förkämpe med säte på söder i Stockholm, nära Mariatorget. Hos Izzy träffades alla kända storheter som vi här hemma bara hörde talas om.

I början på 1960-talet hade jag redan jobbat några år på Det Stora Skivbolaget. Vi lusläste amerikanska tidskrifter för att följa med vad som hände på musikfronten i den stora världen. En dag satt jag med vår inköpare och pratade import och försökte övertyga honom om att ta hem två skivor den ena med Pete Seeger och den andra Bob Dylan, hans första LP. Seeger var ok men Dylan var tveksamt. Jag lovade att sälja dom själv och därmed fick det bli en order på 100 ex. Efter några veckor kom leveransen. Bild på omslaget med Bob Dylan iförd keps. Jag packade mina provskivor och en måndagmorgon styrde jag bilen mot Göteborg. Av gammal vana tog jag vägen över Strängnäs – Eskilstuna och fick ingivelsen att stanna till i Eskilstuna. Där fanns vid den här tiden en av landets största musikaffärer Erik Nilsson Musik belägen vid torget, jag tror det är en bank där numera. På skivavdelningen regerade Gerda Jakobsson, kunnig, bestämd och respekterad. Med mössan i hand och provet med Bob Dylan under armen steg jag in och bockade. Utan betänkande beställde hon 25 ex av LP:n! Så gick det till när Bob Dylan kom till Eskilstuna!

Ingemar Skoglund

Spelmansstämma med dans

vid den granna
omoderniserade majstången

hembygdsgården i Malmköping
annandag midsommar
söndag 25 juni

- 10.45 feststångsmarsch till
 högmässa i folkton
12.15 stämma på lövad dansbana,
 goda polskor och gammaldans

Servering
Välkomna!

Arr: Malmabygdens Spelmän & dansare
Info Anita Hedlund 0157-211 21

Hyttlöts utedansbana

Söndagar 25/6 – 13/8

17.30 Konsert, vissstuga eller dansinstruktion
enligt programmet

19.00 Enkla, gemensamma danser
för alla åldrar, med instruktion.
Förkunskaper: bra att du kan gå på benen!
Tag med barnen, dina vänner, släkt och gästande turister

20.00-ca 22.00 Gammaldans och polskor
avlöser varandra

Tag med Fikakorg och en slant till spelman
Frivilligt entrébidrag
Vid regn dansar vi under tak av spännande konstruktion

Vägbeskrivning: Väg 223 mellan Mariefred och Björnlunda.
Vid vägkors vid bro nära Blacksta, tag väg mot Skeppsta 2 km.
Kör ytterligare 4 km – skyltar visar sista sträckan

Uppl. Olle 0158-34018

Vingåkers Spelmannsstämman

Viala Hembygdsgård

Mellan Katrineholm och Vingåker, väg 52
Allspel, Scenprogram, buskspel och dans

Söndag 11 juni klockan 13.00

Malmabygdens Spelmän, Kapellet Spiskroken, Folkmusikgruppen Galder,
Artus Spelmän, Munväder, Vingåkers Folkdanslag, m fl.

Allspelsledare: Ingvar Andersson

Allspelslåtar: Edvards Vals eft. Edvard Pettersson

Vad jag har lovat, Hamburgska från Fogdö

Flenmo Skänklåt av Ragnar Schelén,

Polska eft. Rickard Forsman

Widmarksvalsen

Ridmarsch eft. Robert Nordström, Lerbo

Stämman stöds av: V. Vingåkers Hembygd förenig,
Vingåkers Folkdanslag, Vingåkers Kommun

Info: Bo Gabrielsson, 070-204 6735 och
Tore Andersson, 073-9346416

Fogdöstämman

- ingår i 'Kulturvecka på Fogdön' (v32)

13.00 Spelmanskonsert – i Fogdö kyrka. Svängiga låtar med två fiolar med *Lena Jonsson*, Bollnäs och *Agnes Odén*, Strängnäs.

14.00 Spelmansstämma - och *Hembygdens dag* vid sockenstugan. Scenprogram och buskspel. Nyckelharps- och hantverksförsäljning m.m

18.00 Dans – Gammeldans och polskor med *Lena och Agnes, Brodéns kapell* m.fl.

Välkommen till Fogdö kyrka och sockenstuga!
(ca. 1 mil nordväst om Strängnäs – kör mot Vansö)

Lördagen 12 augusti

Fogdöns hembygdsförening. www.hembygd.se
Upplysningar : 0152-70367 och 0152-20348

Låt Fogdöns låtar låta! Folkmusik från Fogdön

Unik CD med dokumentation av folkmusik på Fogdön i äldre tider. Samtliga medverkande musiker har anknytning till Fogdön och dess folkmusiktradition. Bl.a. ingår en unik inspelning med Edvard Pettersson från 1972. Med skivan följer ett generöst texthäfte med utförlig presentation av de medverkande och produktionen i övrigt..

Passa på och köp den på Fogdöstämman eller beställ från Torsten Gau 016-420070.

Svensk folkmusik

Om man frågar ett stort antal personer om vad **Svensk folkmusik** är kommer troligtvis alla ha en väldigt tydlig bild av vilken musik begreppet beskriver. Dessa beskrivningar kommer dock sannolikt inte likna varandra. Vissa brukar kategorisera svensk folkmusik som melodier som uppstått i Sverige och inte har någon känd upphovsman. Detta är dock en sanning med modifikation. Det är dock osäkert hur svensk denna musik egentligen är eftersom alla musikformer som brukar räknas till genren är ett resultat av influenser från utlandet. Dessutom är det få folkmusiker idag som inte komponerar egen musik alternativt spelar musik av kända upphovsmän. En annan definition är att folkmusiken är "musik bland landsbygdens människor förr i tiden" (Ling 1980). Detta kan tyckas vara ett luddigt begrepp och det kräver vissa förtydliganden. Från 1600-talet ökar skillnaderna mellan adelns och allmogens musik även om musicerande över klassgränserna givetvis förekommer. Under senare delen av 1800-talet och början av 1900-

talet började massproducerad underhållningsmusik tränga in i landet och nådde stor spridning. Av denna anledning skulle man kunna snäva in definitionen av folkmusik till "populärmusiken bland landsbygdens befolkning i huvudsak mellan 1600-talet till slutet av 1800-talet". För att få en mer rättvis definition bör man nog inkludera musik som tillkommit efter detta men håller sig inom samma ramar, till exempel de låttyper och danser som uppstod inom den aktuella tidsperioden. Genom detta inkluderas exempelvis en nyskriven polska i begreppet folkmusik, vilket de flesta folkmusiker idag skulle anse rimligt. Detta utesluter dock musik av de moderna grupperna *Nordman* och *Sarek* från folkmusiken och enligt detta synsätt spelar grupperna alltså någon form av pop samtidigt som de använder sig av instrument vanliga i folkmusiken

Källa: Wikipedia

SKAPELSEBERÄTTELSE

(Ett kapitel ur en nyckelharpsamatörs spelbok)

Aja Thyreen

I begynnelsen var strängarna en samling ståltrådar,
stallet var en snidad träbit och stråken var ett knippe
hästtagel som doftade kåda.

Och det vart morgon och det vart afton den första kursdagen.
Spelsträngarna skilde sig från resonanssträngarna, stråken
begannte skilja på a-sträng och c-sträng. Och hon hörde att det var gott.

Och hon skapade toner som vibrerade,
och det vart ljud som skilde sig från fåglarnas
sång under himmelens fäste.

Och det vart höst och det vart mörker efter den första sommaren.
Hon skapade melodier efter spelmän som gått före henne,
till polskor och valser skapade hon dem,
och hon hörde att de icke kom från paradiset.

Så blev nu melodierna aldrig fulländade,
men i sju år och mer spelade hon, och hon fann att det var gott.

Ty aldrig skall hon fördrivas ut ur Amatörernas Lustgård.
Där skall hon dväljas i evighet – eller intill speltidens ände.

Sörmländska spelmansstämmor

- 4/6 Munspelsstämman i Stockholm**
Farsta Gård kl 13.00
Allspel, scenprogram, buskspel
Kurs på förmiddagen
Arr. HARMONIKA
Uppl. 070-2046735
- 11/6 Vingåkers Spelmansstämma**
Viala Hembygdsgård
Mellan Katrineholm/Vingåker v. 52
Spelmansstämma 13.00
Uppl Bo 070-2046735
Tore 0151-551 12 36
- 18/6 Spelmansstämma i Arboga**
Samling till festtåg 12.00
vid Trefaldighetsskyrkan
14.00 Allspel och scenspel
17.00 Konsert i kyrkan
Arr. Spelmansförbunden Örebro län,
Västmanland, Södermanland med
stöd av Arboga kommun
Uppl. Torsten 016-42 00 70
- 24/6 Julitastämman på Julita Skans**
13.00 Dans kring midsommarstången
13.55 Festtåg och invigning
14.00 Allspel, scenspel
Spel i stugor och på gårdar
17.00 Konsert i Skansenkyrkan
Arr. Julitaförbundet och
Södermanlands spelmansförbund
Uppl. Torsten 016-420070
Ingemar 08-550 97320
- 25/6 Spelmansstämma med dans**
Hembygdsgården Malmköping
10.45 Festtågsmarsch med spelmän
till högmässa i folkton
12.15 Stämman på lövad dansbana,
goda polskor och gammaldans
Uppl. Anita Hedlund 0157-211 21
- 9/7 Spelmansstämma vid Trostorp**
mellan Vagnhärad och Trosa
13.00 Spel vid Hembygdsgården
allspel, scenspel och buskspel
Servering
Arr. Vagnhärad's Hembygdsförening
och Bygdens Blandning
Uppl. Alf 0156-105 72
- 12/8 Fogdöstämman**
vid Sockenstugan, Fogdö
Kurser, konsert och dans
Arr. Fogdöns Hembygdsförening
Uppl. 0152-70367, 30348
- 13/8 Spelmansstämma i slottsmiljö**
Borggården, Nyköpingshus
14.00 Stämman börjar
Allspel och scenspel
Arr. Nyköpingshus Spelmansgille
Södermanlands Spelmansförbund
Uppl. Evert 0155-28 54 62
- 19/8 Folkmusikfest på Trädgårdstorp**
i Tullinge
10-12.30 Viskurs och spelstuga
13.00 Iggesundsgänget
Allspel, scenspel
Arr. Slagsta Gille
Uppl. Curt 08-530 364 43
- 9/9 Sparreholmsträffen vid**
Hyltinge Hembygdsgård
Obs! Andra lördagen i september
19.00 Spel och dans på logen
Servering
Uppl. Bernt Olsson 0157-206 36
Sven Ingemars 0157- 207 30

B Föreningsbrev

Returadress Södermanlands Spelmansförbund
Johansvägen 16, 151 39 SÖDERTÄLJE
Avs. Kurts Bokbinderi AB, Box 146, 631 03 Eskilstuna

Odén Lena och Christer
Täppstigen 3
645 91 Strängnäs

Svenska låtar, Södermanland
Faksimil av originalutgåvan från 1935
Pris 50:-

A G Rosenberg
420 Svenska Danspol Skor
från Södermanland och andra landskap
Pris 70:-

Sörmländska visor del I, II, III
Visor för praktiskt bruk från den
sörmländska traditionen. 30-tal visor/del
Pris 20:-/st

A P Andersson
75 låtar och visor från Södermanland och
Närke uppt. 1880 av skolläraren i V:a
Vingåker, August Petter Andersson
Pris 60:-

August Karlssons låtar
49 låtar från södra Uppland och norra
Sörmland som August Karlsson spelade
dem.
Pris 50:-

Erikssons notbok
Låtar från norra Sörmland
Faksimilutgåva 2005
Pris 75:-

50 Sörmlandslåtar för två fioler
Utgiven till minne av Olof Andersson
Arrangerade av O A
Pris 50:-

Sörmländska Brudmarscher
I arrangemang för orgel
Pris 40:-

Folkmusik från norra Södermanland
K P Leffler 1899-1900 Faksimilutgåva
Pris 75:-

C A Lindblom
97 låtar hämtade ur två spelmansböcker
från 1853 och 1856 med historik om
spelmännen
Pris 50:-

Sörmländska allspelslåtar I & II
Pris 20:-/st

I den sköna Vingåkersbygden
Folkmusik från Vingåker med Simmings,
Anita Hedlund och Christina Frohm
Pris 30:- kassett

Välkommen till världen
Visor för små och stora barn från den
sörmländska traditionen.
Pris 30:- kassett

Mina 80 år som spelman 1916-1996
Axel Andersson, minnesbok
Pris 160:-

Ring din beställning till Torsten Gau, tel 016-42 00 70 eller skriv till honom på adress
Mestavägen 1 A 632 36 ESKILSTUNA, så får du ett paket med faktura.
Porto/fraktkostnad tillkommer på angivna priser.